

signativa, no afectiva; en la branca eslava l'han perdut una bona part de les llengües, però resta en el búlgar *lápam* 'jo engoleixo, devoro', rus dial. *lopati* 'devorar' (Pok., IEW, 651); i les diverses formes germàniques, que encara repndrem.

Sens dubte, cal admetre que alguna d'aquestes formes postula la consonant indoeur., aspirada, minoritària, -PH-, que tan sovint alterna amb -P- i fins amb -BH- (les quals semblen suposades per alguna altra de les llengües citades, i probablement alguna de les germàniques; cf. el ll. *lambere* amb -m- temàtica). Dins el quadro general crec que encara s'hi ha de posar l'arrel sànscrita *lip-* 'untar, empastifar, sollar' (present *límpati*, participi *lípítá*), d'on el derivat nominal *lepah* «smearing, ointment, plaster», i la forma prefixada, tan clàssica, *lepín-* 'untat de' (Kalidassa, *Vikram*. IV, 63a etc.). Les aparences en sànscrit són d'una alternança EI/I, però no oblidem que la *i* sànscrita també pot venir de *ə* indoeuropea, i que sovint es produeixen refections amb descarrilaments morfològics.

Altrament recordem, encara, els mots bàltics i hitita que cito infra a prop. de *lapparada*. Com que una -P- indoeuropea els celtes l'haurien reduïda a zero, queda descartada la possibilitat que el mot catalano-occità vingui del cèltic; però resta el sorotàptic, i és en aquest que ens fa pensar també l'aparició en tantes famílies indoeuropees de l'Est.

No podem certament llançar-nos decidits per aquesta via. El quadro que aquí presenten les llengües germàniques és complicat i tèrbol. És tal que descarta del tot la possibilitat que en català vingui del germànic, això sí: no tant perquè és estrany al gòtic, com perquè les formes d'unes llengües germàniques parteixen de bases diferents de les altres i perquè en part s'acosten al matís del mot francès. El mot ha existit fins i tot en la fase antiquada de l'alt-alemany modern (segles XVI-XVII) i hi resta dialectalment: *lappen* 'xarrupar', *lappern* 'xarrupar a glopets' (Paul, *Dt. Wb.*), però la forma de l'a-al. ant. és *laffan* (d'on al. mod. *löffel* 'cullera', cf. ll. *ligula* 'cullera' al costat de *lingere* 'llepar').

Aquesta forma alemanya suposa -P- proto-germànica com l'anglo-saxona, mentre que aquella demana -BH- o més aviat -BJ-, com el neerl. antiq. i dial. *labben*, b-al. *labben* 'llepar' (Franck); d'altra banda en escandinau es troben formes en -P- i d'altres en -PJ-: d'aquell tipus el suec *lapa* i danès *labe* 'donar llengüetades, xarrupar', aquest resta en suec *läppia* i parlars noruecs i islandesos. En total sembla que també en germànic s'han sumat formes de creació onomatopeica amb algunes d'herència indoeuropea, car tampoc es veuen en tot això alternances vocàliques de tipus germànic regular.

Ara bé, això no ens ha de dissuadir de descartar una contribució onomatopeica al mot català-occità, i no obstant tampoc no ens pot dur a descartar una herència pre-romana indoeuropea. L'argument més fort en aquest sentit em sembla ser el morfològic: una formació com la de *llépol*, mot tan antic, s'harmonitza perfectament amb un ètimon pre-romà, però de cap manera no es justificaria en una arrel de creació onomato-

peica a la manera del ft. *lapper* i el gascó *lapà*: una base *LĒPPŌLO- satisfaria tant com *LĒPPĒLI- i tant l'una com l'altra ens porten a retenir la hipòtesi d'una deu principal pre-romana, sense que això ens obligui a excloure que fos engruixida per aportacions més tardanes de creació elemental.

DERIV.: *Llépol* [Llull]: «ja no deuria ésser tan enfrú, ni tan *lépol* per lo plaer que atroba menjant e bevent», *L. de Contempl.*, 129.28; «*lépols* o golosos: lurcones», «*lépol* o golós: gnato, liguritor, gulosos, edax, parasitus, nebulo», «*lépol* o golós», JnEsteve, 1472 (*Li. Eleg.*, k-4f, k-1-c, k-3-c, i de nou k-3-d); «on fica la banya - tant cava e laura / que moltes vegades forada-l trespol: / d'uns gats que-y ha *lépols* - me sembla que sia, / que, si dins en l'olla - pot metre lo cap, / per molt que li diguen - xo!, fora!, ni çap!, / jamés del *lepar* - deixar se sabria», *Procés de les Olives*, v. 289.

Avui és un mot més aviat literari a Bna. i el NE., però resta de gran vivacitat en l'ús colloquial des del Llobregat fins a l'extrem Sud del domini i no menys a les Illes. De tota manera encara pertanyia de ple a l'ús de la gent fina de Barcelona fins a la fi del S. XVIII, si bé en el sentit passiu de 'enllepolidor, molt saborós': «vianda *llépol*», Lacav.; i sovint en el B. de Maldà: «lo dinar ha estat sabros, substanció i *llépol*», «vianda tota ben guisada, tant de substanciosa com de *llépol*», que fins el substantivava en el sentit de 'dolços, pastes llamineres': «dinar --- *llépol* en la segona simetria de tortades de llet --- així també *llépol* i dolçors en les postres» (*Coll. B. V.*, 223, 177, 142).

Els pagesos i caçadors de les maresmes del Prat de Llobregat usen molt *lépul*, parlant dels ocells de volateria i ànecs que són llaminers d'un aliment (1932). És usadíssim en el Priorat, començant per la cobla tòpica: «a Vinebre piquen preve, / a la Torra, caragols; / a la Figuera són *lépols*, / i a Cabassers, bocamolls» que anoto segons la pronúncia del Lloar; i en efecte també en altres pobles veïns em confirmaren que era el malnom gentilici que donen a la gent de la Figuera, població en la qual m'explicaven que «les sibeques són *lépules* de l'oli» (1936).⁵

Igual a les Illes i en valencià, començant ja per Gandesa («*llépol*: llaminer», *Amades, Excursions* III, 126), i el Matarranya (Pena-rojà, *BDC* IX, 71), i seguint fins al valencià central (J. G. M., 1935), «la gent *llépol* o golosa», MGadea (*T. del Xè* I, 15), «*llépol*, *llépol*: goloso, -sa», Carles Ros (141) i Sanelo, *lépol* (del bestiar de llana de Manacor), *BDLC* VII, 157; «Tots tres cap an el forn d'ensaimades --- la madona --- ens espinzella --- totes les *coses bones* que hi fan --- el Forn d'En Monar és el més antic de dins Manacor, i tots els *llépol* el saben massa», AMAlcover (*BDLC* XIII, 20); *Rond. Mall.* VI, 97; «*llépol*: goloso», *DFgra.*, FebrCard.

No cal dir que *llepolia* pressuposa necessàriament l'existència de *llépol* pertot allà on apareix usat, i aquest encara presenta un dossier més copiós i variat. En Llull apareix amb la -l- canviada per dissimilació en -n-: «L'home glot --- dóna son gustar a embriagament e a sanfoniment e a glotonia», 312.23 i amb as-